

Верховна Рада України

**Голові Комітету з питань
правової політики та
правосуддя**

пану КНЯЗЕВИЧУ Р.П.

Вих. № 3682/2-15/12

Від 15.12.16 р.

Щодо законопроекту

№ 3768

Шановний Руслане Петровичу!

Користуючись нагодою, висловлюємо Вам свою повагу і бажаємо успіхів у професійній діяльності.

Асоціація «Незалежна асоціація банків України» (далі – НАБУ), яка об'єднує банківські установи, сукупні активи яких складають більше 90% загальних активів банківської системи, висловлює свою підтримку проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження системи автоматизованого арешту коштів у цивільному та господарському судочинстві» № 3768 (далі – законопроект), внесеного на розгляд Верховної Ради України 14.01.2016р. Президентом України та просить про врахування позиції банківського співтовариства при доопрацюванні законопроекту.

Законопроектом передбачається створення і забезпечення функціонування у судах та органах державної виконавчої служби автоматизованої системи арешту коштів, яка надсилатиме до банків в електронному вигляді копії судових рішень і постанов державного виконавця про накладення арешту.

У подальшому ці документи опрацьовуватимуться автоматизованими системами банків (без можливості суб'єктивного втручання в процес), які автоматично здійснюватимуть арешт коштів, що знаходяться на банківському рахунку.

Система забезпечуватиме, зокрема, надсилання запитів до банків з метою виявлення рахунків відповідачів, кошти яких підлягають арешту; надсилання інформації до банків щодо необхідності здійснення арешту коштів, що знаходяться на банківських рахунках; здійснення обробки інформації, одержаної від банків, щодо наявності (відсутності) рахунків відповідачів, кошти яких підлягають арешту; арешт коштів, що належать відповідачу та знаходяться на банківських рахунках у межах суми, визначеної судом у порядку забезпечення позову; зняття арешту з коштів, що знаходяться на банківських рахунках.

На думку банківської спільноти запровадження системи автоматизованого арешту коштів сприятиме забезпеченню ефективного виконання судових рішень і постанов державного виконавця про

накладення арешту на грошові кошти, що знаходяться на рахунках боржника в банках чи інших фінансових установах, з метою забезпечення позову чи реального виконання судового рішення.

Банківська спільнота підтримує прийняття законопроекту № 3768, однак, звертає увагу на необхідність доопрацювання окремих положень даної законодавчої ініціативи.

Так, з 05.10.2016р. набрали чинності нові Закони України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016р. та «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» №1403-VIII від 02.06.2016р.

Запропоновані законопроектом № 3768 зміни стосуються редакції Закону «Про виконавче провадження», що діяла до 05.10.2016р., тому, на нашу думку, положення законопроекту, під час його підготовки до другого читання, потребують узгодження із новим Законом України «Про виконавче провадження» та Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».

Крім того, законопроект не дає визначення поняття «система автоматизованого арешту коштів», що на практиці може спричинити різні підходи до розуміння зазначеного поняття, а як наслідок – труднощі в реалізації законодавчих положень. Також, відсутність даного поняття не дозволить чітко визначити те, в якій формі ця система буде об'єктивована: у формі реєстру чи програм, які забезпечать певний процес.

Законопроектом запропоновано доповнити Господарський процесуальний кодекс України (статтею 2-3) та Цивільний процесуальний кодекс України (статтею 11-3), під назвою «Система автоматизованого арешту коштів».

В запропонованих статтях, які передбачають ряд дій, що здійснюватиме система автоматизованого арешту коштів, пропонуємо виключити положення *«вчинення інших дій, необхідних для здійснення арешту коштів, що знаходяться на банківських рахунках»*, оскільки не зрозуміло, про які саме *«інші дії»* йдеться. Зазначене положення може стати причиною зловживань при затвердженні певного документу про функціонування такої системи.

Також, пропонуємо узгодити частину 4 та 5 статті 2-3 законопроекту (зміни до Господарського процесуального кодексу України) із положеннями ст. 124 Конституції України та Законом України «Про судоустрій і статус суддів», оскільки запропоновані законопроектом зміни, що встановлюють обов'язок судді бути користувачем даної системи та безпосередньо вносити до неї інформацію щодо арешту коштів на підставі ухвали господарського суду про забезпечення позову, прямо не відносяться до основної функції судді, яка полягає у здійсненні правосуддя.

Аналогічні пропозиції стосуються частин 4, 5 статті 11-3, якою пропонується доповнити Цивільний процесуальний кодекс України.

Крім того, передбачені законопроектом зміни до ГПК України та ЦПК України, а саме, доповнення їх частиною 13 ст. 2-3 та частиною 13 ст. 11-3 про те, що *«Несанкціоноване втручання в роботу системи автоматизованого арешту коштів тягне відповідальність, установлену законом»*, на нашу думку,

також має бути узгоджене з Кримінальним кодексом України та Кодексом про адміністративні правопорушення України.

У Законі України "Про банки і банківську діяльність" пропонується доповнити статтю 62 пунктом 11 про те, що інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, розкривається банками: ... *«суддям на підставі ухвали про забезпечення позову та про заміну одного способу забезпечення позову іншим, державним виконавцям на підставі постанови про арешт коштів боржника, що надійшла в електронному вигляді через систему автоматизованого арешту коштів».*

На нашу думку, зазначений пункт слід доповнити визначенням того, у якій формі має подаватися вимога суду та державного виконавця щодо розкриття банківської таємниці, якщо вона надійшла через систему автоматизованого арешту коштів.

Разом з тим, з метою мінімізації можливих ризиків притягнення банку до відповідальності, вважаємо за необхідне передбачити нормами чинного законодавства України чіткий порядок виконання банками документів про накладення арешту та здійснення документообігу у вказаному процесі, у тому числі порядок оформлення та отримання банками документів про арешт, обов'язковість їх виконання, порядок та можливість використання їх, як доказів для підтвердження правомірності здійснення арешту коштів на рахунках.

Враховуючи вищевикладене, НАБУ продовжує роботу над вдосконаленням запропонованої редакції законопроекту № 3768, пропозиції щодо конкретних норм якого будуть надіслані до Комітету додатково.

Враховуючи викладене, просимо Комітет ВРУ з питань правової політики та правосуддя підтримати концептуальні пропозиції банківської спільноти при доопрацюванні законопроекту № 3768. Також, НАБУ висловлює готовність працювати у складі робочої групи у Комітеті ВРУ з питань правової політики та правосуддя під час доопрацювання законопроекту до II читання.

Сподіваємось на Вашу підтримку та подальшу плідну співпрацю.

З повагою

Виконавчий директор

О.А. Коробкова

Вик. Держалюк А.М.
тел. 300-10-15, 300-12-15
e-mail: a.derzhaluk@nabu.org.ua